

Θετικό ισοζύγιο της διπλωματίας

ΤΩ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΤΣΙΑΜΠΗΡΗ*

Καθώς είναι κατανοητός ο απόσκοπος της πρότασης Νίμιτς για την επίλυση των διμερών διαφορών και εκκρεμοτήτων μεταξύ της Ελλάδας και της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (πΓΔΜ), αλλά και τα σφάλμα για τον επικοινωνιακό χειρισμό του ίδιου ζητήματος, γίνεται οφικτό μια πιο «ψυχρή» και αντικειμενική αποτίμηση της ελληνικής διπλωματίας.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι το ζήτημα της ονομασίας της νεοπαγούς γειτονικής δημοκρατίας έχει εισέλθει στο διπλωματικό κοتبόσι από το 1991. Συνεπώς, όταν το Σεπτέμβριο του 2004 η ελληνική κυβέρνηση κήτησε την εντατικοποίηση των συνομιλιών για εξεύρεση λύσεως στο πλαίσιο του ΟΗΕ, είχε μεσολαβήσει η απόρριψη από την Αθήνα σειράς συμβιβαστικών προτάσεων στα παρελθόν. Επιπρόσθετα, δεκάδες κράτη (συμπεριλαμβανομένων των Ρωσίας, Κίνας και μετέπειτα ΗΠΑ) είχαν αναγνωρίσει την πΓΔΜ με τη συνγματική της ονομασία, ενώ στα παγκόσμια ΜΜΕ είχε δυστυχώς παγιωθεί η χρήση του όρου «Μακεδονία».

Με άλλα λόγια, η Αθήνα ξεκίνησε την πρόσφατη διπλωματική προσπάθειά της εν μέσω μιας θεσμενωδώς διεθνούς πρακτικής και πραγματικότητας, έκτακτος κληρονομιάς όλα τα λάθη και τις χαμένες ευκαιρίες του παρελθόντος.

Φαίνεται ότι η ελληνική κυβέρνηση τον περασμένο Σεπτέμβριο επέλεξε να αναλάβει πρωτοβουλία, ώστε να μη βρεθεί προ τελεωμένης γεροντότης ή να ουρθεί υπό το βάρος εξελίξεων σε σημασιολογικές και αντιστοιχηματικές ενέργειες, όπως δυστυχώς είχε συμβεί παλιότερα κάποιες φορές. Επιπρόσθετα, η Αθήνα χρησιμοποίησε άδρασια ρητορική κι επικειρηματολογία που δεν βασίζονταν μόνο στα αδιαμφισβήτητα ελληνικά δίκαια σε ζητήματα που σχετίζονται με την (αρχαία και σύγχρονη) ιστορία του Μακεδονικού Ζητήματος. Η ηγεσία του ΥΠ.Ε.Ξ. συνέδεσε την επίλυση του θέματος της ονομασίας της πΓΔΜ με την ευκρίτεστη σταθερότητα των δυτικών Βαλκανίων, εν αναμονή της διαδικασίας και των αποφάσεων που θα οδηγίσουν στη διαμόρφωση του τελικού καθεστώτος του Κοσόβου.

Τέλος, ζητώντας πρώτη την επίτευξη των συνομιλιών και κίνησης εποδοτική ως βάση περαιτέρω διαπραγματεύσεων την πρόταση Νίμιτς (σε αντιδιαστολή με την απορριπτική στάση των Σκοπίων), η Αθήνα κινήθηκε να αλλάξει για πρώτη φορά από το 1991 μία από τις βασικές παραμέτρους του νέου Μακεδονικού Ζητήματος. Συγκεκριμένα, στα μάτια της διεθνούς κοινότητας η πΓΔΜ, και όχι η Ελλάδα, παρουσιάζεται πλέον ως το βασικό εμπόδιο για την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης. Αυτά η εξέλιξη αποτελεί καθαρώς διπλωματικό κέρδος για την Αθήνα, που ίσως μας «θωρακίσει» σε κάποιο βαθμό από αρνητικές αναδράσεις, εφόσον χρειασθεί στο μέλλον να παρθούν αυστηρές αποφάσεις που θα ασετίζονται με την ενταξιακή πορεία της πΓΔΜ σε ΝΑΤΟ και Ε.Ε.

Με βάση τα παραπάνω, το διπλωματικό ισοζύγιο της νέας ελληνικής προσπάθειας κρίνεται μέχρι στιγμής μάλλον θετικό. Παρ'ότι, όμως, κάποιος αδιευκρίτιστες και απερόδικες πιεσές της πρότασης Νίμιτς, καθώς και η συνεχιζόμενη απροθυμία της πΓΔΜ να υπογράψει μία οριστική νέα συμφωνία που να ρυθμίζει πλήρως τις διμερείς σχέσεις. Συνεπώς, η συγκεκριμένη φάση του Μακεδονικού Ζητήματος είναι ακόμα εν εξελίξει και η πολιτική της ελληνικής διπλωματίας θα κριθεί διεξοδικά και δίκαια μόνον εκ του τελικού αποτελέσματος.

* Ο Αριστοτέλης Τζιαμπήρης είναι λέκτορας Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς και μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων (ΙΑΑ). Οι απόψεις που εκφράζει είναι προσωπικές.